
TANDORI DEZSŐ

Egy híres idézetre

„Nem szeretem, ha megindítanak”
(Skót költő)

Azt se szeretem, ha nem indítanak meg, vagyis hát se nem szeretem, se szeretem, és az akarat vagy mozgásba jön, vagy sem, és tett követi, vagy sem, ami már – a tett – akkor is erőltetett dolog, ha természetes, csak annyi tett is, hogy fontos nekem még a szellem, Hamlet apjának szelleme Hamletnek. Mi ez a dombsor, mik ezek a felhők, ez egy színdarab, melynek szereplői közül én kiiratkoztam. Mindegy, ki nevez gyávának, kötekedőnek, baleknak, pályám tévesztőjének, nem érdekelnek többé a rólam szóló vélemények, nem érdekel, hogy ezt úgysem tudom kifejezni, nem érdekel, hogy Rilke Rilke volt, Kafka Kafka, Klee meg Klee, s hogy léteztek ezek az urak, és hogy bármi hozzájuk kötött. Ne ítéljete meg! mert akkor már olyasmiket vonatkoztattok rám, amik – s e vonatkoztatások – elveszik szabadságomat, mely teljes abban, hogy senkinek semmi mondandóm nincs, bár élénken beszélek, és mindenkinek mondok vagy mondanék valamit, de közben nem, csak a végső hazárdjáték érdekel: meddig nem ejt foglyul a betegség, az orvosi rendelő, a kórház, vagy legközvetlenebb szeretteim meddig bírják egészségesen, és meglesz-e az általam szükségesnek tartott mindenkori háztartási pénz. A pénz nem isten, nem szellem, de semmiféle más szellem sincs, a pusztá létezés van csak, én érzem már ezt, nem én szálltam el, mindenki, még az öreg Tolsztoj, Einstein is elszállt, és akár fejjel lefelé járhatnak a déli féltekén, elszállt, s mindezt egyelőre szabadon éltem meg.

Egy hirtelen versre

(Tandori Dezső művére)

Ah, Musil misztikum-élménye. Üres szerelemmel a szívem, tele sze... tc.
Nagyrabecsülésem a halottaké, írtam, mert nem kell
összetalálkozni velük az utcán, nekem, aki senkivel nem
találkozom, ha lehet, ha nem muszáj, bár tudom, mi a fontos
– és illendően, kényszerűen, úgymond szeretettel – végrehajtandó
találkozás. De oly nagy százalékban csalódom mindig, és mint
az ebnek, kinek lábára lépnek, bármijére, belső kényszere,
hogy ő kérjen bocsánatot... köszönöm, nem kérek belőle.
Az elmondhatatlan pusztaság érzem. Szép Ernő érezte ezt, lásd
„Magányos éjszakai csavargás”, „Néked szól”, kikeresendő.
Fáradt vagyok, nincs kedvem, magamról nem beszélek. Mindig
magammal jövök szembe. Visszajövök tehát. És nagyrabecsülésem
vagy közönyöm a holtaké, említett okból. Az írás csak jelzés,
nem kifejezés. Halkabban, motyogva beszélek újabban. Mint aki
mélyen, torokból, nyakból, légzésből, végérségből nem hisz
a kifejezés erejében, és ehhez túl jó füle lett, ő majdnem
némán is hallja. Ne az legyen, hogy retentő torokbetegség
közelít. Nem tudom, más írókkal, a szellem embereivel
miről kellene beszélnem. Mik a témák, úgy világ-átlaggal.
Az aforizma, a rajzvers, a vallomásos-vélemény a magány
műfaja, írtam, mert nincs kivel megbeszélne semmid-mindened,
így lassan csiszolgotod e dolgokat, mintha Szüszifosz magába
venné epe- vagy vesekőnek, húgykőnek a követ, agyhúgykőnek netán,
és magában forgatná. Szervezete teljesen átalakulna, kényszerűen,
de amit én forgatok magamban, az Weöres köve, az levegő, az se,
mert a felesleget elfingom, vagy E. gyógyszerrel szétszabadítom,
ez nem tudom, hogyan történik, na látod, így nem tudod, velem
mi van, mi ez, teljesen megvan a szívem mindennel és mindenki nélkül.

